

KANSALAISAKTIVISMI JA KAUPUNKISUUNNITTELU – CASE LISÄÄ KAUPUNKIA HELSINKIIN

LAITURI 1.11.2016

OHJELMA

Pasi Mäenpää & Maija Faehnle, Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana -hanke, Helsingin yliopisto: *Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmä uutena kansalaistoimijana*

Tutkija Salla-Maaria Laaksonen, Helsingin yliopisto & tutkija Merja Porttikivi, Aalto-yliopisto: *Kansalaisliikkeen organisoituminen Facebookin admin-keskustelujen kautta: case Lisää kaupunkia Helsinkiin*

Kommenttipuheenvuorot:

- Liisa Horelli, ympäristöpsykologian dosentti, Aalto-yliopisto
- Kimmo Lapintie, yhdyskuntasuunnittelun professori, Aalto-yliopisto
- Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, Hgin kaupunkisuunnitteluvirasto
- Mikko Särelä, Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmä

Vapaata keskustelua

Jatkokeskustelut Tempo-baarissa (Kalevankatu 2)

Tarkoituksena on käydä avoin keskustelu, jolla lisätään ymmärrystä sekä LKH-ryhmästä että uusista kansalais- ja poliittisen toiminnan muodoista yleisemmin.

KESKUSTELUA SOMESSA TILAISUUDEN AIKANA JA JÄLKEEN

#KAUPUNKIAKTIVISMI

FACEBOOK.COM/EVENTS/1787231798224330/

FACEBOOK.COM/GROUPS/KAUPUNKIAKTIVISMI

Etusivu Tietoja

Tervetuloa Twitteriin.

Pidä yhteyttä ystäviisi — ja muihin mielenkiintoisiin henkilöihin. Vastaanota ajankohtaisia päivityksiä sinua kiinnostavista asioista. Seuraa tilanteiden kehittymistä reaaliajassa joka näkökulmasta.

Got to stare at this all morning long. Can you believe it's winter?
#Sydney #Sunrise

Twitti ja kuva käyttäjältä @chrisledin

Puhelin, sähköposti tai käyttäjätunnus

Salasana **Kirjaudu sisään**

Muista minut · Unohditko salasanasasi?

Uusi Twitterissä? Rekisteröidy

Koko nimi

Sähköposti

Salasana

Rekisteröidy Twitteriin

Laituri, Helsinki 1.11.2016

LISÄÄ KAUPUNKIA HELSINKIIN -RYHMÄ UUTENA KANSALAISTOIMIJANA

Kuva Mikko Särelä

Pasi Mäenpää, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Pasi Mäenpää, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos
Maija Faehnle, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos ja Suomen ympäristökeskus
Valtiotieteellinen tiedekunta

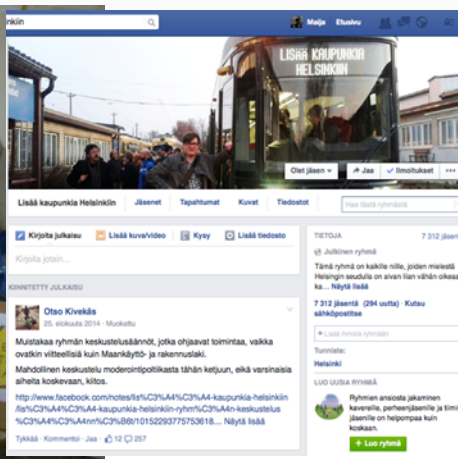

”Tämä ei ole mikä tahansa Facebook-ryhmä, vaan Facebook-ryhmän muodossa organisoitunut poliittinen liike, jonka tavoitteena on rakentaa lisää kaupunkia Helsinkiin. --- Elämme verkostoyhteiskunnan ensimmäisiä vuosia ja melkein kaikki, mitä teemme on uutta ja uraauurtavaa - kuten esimerkiksi se, että kansanliike organisoituu Facebook-ryhmän muodossa. --- Lisää kaupunkia Helsinkiin on vasta hapuileva **ensiaskel verkostojen yhteiskuntaan.**”

Mikko Särelä

Kansalaisyhteiskunta rakensi Suomen kansakunnan ja yhteiskuntajärjestelmän – nyt se rakentaa sitä uudelleen

KAUPUNKIAKTIVISMIN NOUSU

- **Digitalisaatio + internet + some = toimijaverkostot**
- Kuluttajuuden muutos: osallistuva kulutus, jakaminen
- Työn muutokset: luova työ, ulkoistaminen, mikroyrittäjyys, freelancerismi, co-working-tilat
- Ekologinen käänne: kierrätys, käännteinen infrastruktuuri
- Yritystoiminta: startup-henki, eettinen yrittäjyys
- Pettymys politiikkaan -> suora toiminta
- NIMBY -> YIMBY

KAUPUNKIAKTIVISMI – MITÄ SE ON?

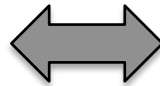
Kansalaisten **itse organisoimaa** ja **omaehtoista yhteistoimintaa**, joka

- tapahtuu yleensä järjestötoiminnan ulkopuolella
- on luonteeltaan aloitteellista, proaktiivista ja rakentavaa
- suuntautuu ensisijaisesti toimintaan, ei poliittiseen mielipiteenmuodostukseen tai vaikuttamiseen
- nojaa tee-se-itse-henkeen ja commons-ajatteluun
- hyödyntää internetiä ja sosiaalista mediaa toiminnassaan ja järjestäytymisessään
- ja tapahtuu kaupunkitilassa tai liittyy kaupungin oloihin.

Kansalaistoiminnan ideaalityypit

**Perinteinen järjestö-
mäinen: 3. sektori**

**Uudentyyppinen
aktivistinen: 4. sektori**

- Organisoituminen: järjestö
- Some apuna
- **Vaikuttaminen valmistelun ja päätöksenteon kautta**
- Kokouksia, lausuntoja
- **Vaikutusvalta**
- Kumppanina kaupunki
- **Edustavuus**
- **Jatkuvuus**
- Edunvalvonta
- Hallittu kokonaiskehitys
- Myös vastustamista, NIMBY

- **Organisoituminen: esim. vain some-ryhmä**
- **Some keskeinen**
- **Hakkeriasenne vaikuttamiseen**
- **Tapahtumia, toimintaa, DIY**
- **Yhteisöllisyys**
- **Verkostoituminen, yritykset ym.**
- **Avoimuus, jakaminen**
- **Näkyvyys**
- **Hetkellisyys**
- **Uuden keksintä**
- **Proaktiivisuus, YIMBY**

Kaupunkiaktivismien luokittelua

★ **Jakamis/alusta/vertais/kansalaistalouspalvelut**

- vertaiskauppa, ruoanvälitys (nettikirpputorit, ruokapiirit ja -osuuskunnat, REKO-renkaat, Kallion safat kiertoon -ryhmä...)
- vertaisvuokraus, muut vertaispalvelut ja palvelujen vaihto (Kuinoma, aikapankit, PiggyBaggy, kimppekyytipalvelut, Nappi Naapuri...)

★ **Yhteisöaktivismi** eli aktivismi, jossa korostuu yhteisöllisyys, toisten auttaminen tai ekologisuus

- kaupunkitapahtumat (Ravintolapäivä, Siivouspäivä, Illallinen taivaan alla, Saunapäivä, Block Partyt...)
- paikalliset liikkeet (Kallio-, Kannelmäki-, Myyrmäki-, Jätkäsaari-liike, ARTOVA, Hertsikan pumppu, Saaremme...)
- sosiaalinen vertaistuki (Refugee Hospitality Club, Espoon alaikäisten turvapaikanhakijoiden tukiryhmä, Hätäkahvit, Hätäkaljat...)
- julkisten palvelujen parantaminen (ympäristömummo- ja -vaaritoiminta, yksityisten avaamat kirjastot, kaupunkifillarit.fi, Väistä viharatikka...)
- ekoliikkeet (Ei laiteta pakasteita pieneen pussiin, Se parempi vaatekeräys...)

★ **Tila-aktivismi** eli tilan muokkaaminen lyhytaikaisesti tai pitkällä aikavälillä, suoraan tai suunnittelun kautta

- kaupunkisuunnitteluryhmät (Lisää kaupunkia Helsinkiin + Espooseen + Tampereelle, Selkäranka, Urban Helsinki, Urbaani Tampere ry, Herttoniemen ja Roihupellon vaihtoehtoinen tulevaisuusvisio...)
- talon tai tilan valtaajat, avajat ja tuunajat (Suvilahti, Herttoniemi, Lauttasaari, Lapinlahti, Vartiosaari, ryhmärakennuttajat, kaupunkiviljely mm. Guerrilla Gardens Helsinki, jäälinnat, Hoffice, Olohuonenäyttely, Korttelipihat takaisin, Taukotila...)
- artivismi eli taideaktivismi (muraalit, graffitit, katupiirustus, flash mobit...)

★ **Digiaktivismi** eli tietotekniikan hyödyntämistä kehittävä aktivismi

- haktivismi eli erityistä tietotekniikkaosaamista vaativa aktivismi (devaus mm. avoimen datan hackathoneissa, tietojärjestelmien ja datan parantaminen...)
- digiyhteiskunnan kehittäminen (avoimuuden kehittäminen, kryptovaluutta-aktivismi, valokuituosuuskunnat, digiapuri.com...)

★ **Aktivismien tuki** eli aktivismi, joka erityisesti tukee muita aktivismeja

- innovaatio- ja välittäjäyhteisöt (Yhteismaa ry, Hukatila ry, Dodo ry, Oranssi ry, ARTOVA ry...)
- aktivismien välineiden kehittäminen (aktivismioppaiden, toimintamallien, joukkorahoitus- ja muiden alustojen kehittäminen, vapaaehtoinen aktivismeja auttava tutkimus- ja selvitystyö...)
- aktiiviva viestintä (kapitaali.com, kulttuurihäirintä, vastamainokset...)

Yhteisöaktivismi

Innovaatio- ja välittäjäyhteisöt

Julkisten palvelujen parantaminen

Ekoliikkeet

Aktivoiva viestintä

Sosiaalinen vertaistuki

Kaupunki-tapahtumat

Kaupunki-suunnitteluryhmät

Palvelujen vaihto, vertaisvuokraus

Paikalliset liikkeet

Talon tai tilan valtaajat, avaaajat ja tuunaajat

Jakamis/alustatalous-palvelut

ITSE-ORGANISOITU VA KAUPUNKI

Tila-aktivismi

Vertais-kauppa, ruoanvälitys

Digi yhteiskunnan kehittäminen

Artivismi

Aktivismien tuki

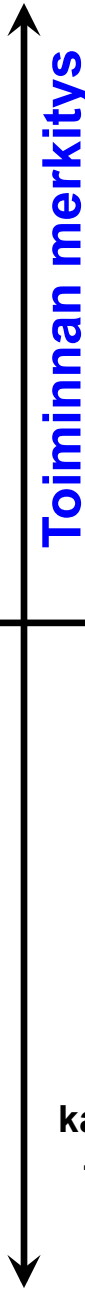
Haktivismi

Aktivismien välineiden kehittäminen

Digiaktivismi

Vihreällä aktivismityypit, joihin erityisesti voi liittyä ekologisen kestävyuden edistämistä, "ekoaktivismit"

Välitön apu, hyöty tai ilo

Toiminnan merkitys

Osallistavuus

Kuka vain voi tulla mukaan aktiiviksi

Aktiiveilla erityistä osaamista tai muita valmiuksia

Pop-up-tapahtumat

FB-kirpputorit

Oman asunnon tai auton vertaisvuokraus

Hätäkahvit

Ravintolapäivä

Siivouspäivä

Nappi Naapuri

Ympäristömummo- ja -vaaritoiminta

Myyrmäki-liike

Hertsikan pumppu

Haktivismi

Kryptovaluutta-aktivismi

Ei laiteta pakasteita pieneen pussiin -kampanja

Lisää kaupunkia -ryhmät

Perinteiset kaupunginosa-yhdistykset

Tavoitteena arjen tai yhteiskunnan parantaminen pitkällä tähtäimellä

Helsingin uusi osallisuusmalli:

”Kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen, omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseen ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen.”

TULOSSA

- Keväällä 2017 **työpaja** some-hallinnosta
 - Kaupungeille apua some-maailmaan sopeutumisessa
 - Kun sosiaalisen median dataa halutaan hyödyntää kaupunkisuunnittelussa, mitä datasta pitäisi analysoida?
 - Olet kiinnostunut auttamaan analyysitarpeiden määrittelyssä? Merkitse kiertävään listaan!
- **Kirja** kaupunkiaktivismista
- **Verkkotietopankki** Aktivismipakki (työnimi): tietoa, välineitä ja ideoita kaupunkilaisten ja hallinnon hyvään kohtaamiseen

Havaintoja/väitteitä

- LKH on muuttanut kaupunkisuunnittelukontekstia luomalla urbanismista ilmiön
- antanut KSV:lle selkänjojaa kaupungin tiivistämiseen
- rikastanut suunnittelukeskustelua ja laajentanut suunnittelun tietopoolia
- kaventanut kansalaisten ja asiantuntijoiden välistä kuilua
- innovoinut täydennysrakentamiskohteita ja keskusteluttanut niistä argumentatiivisesti
- esittänyt uuden poliittisen toiminnan mallin

KYSYMYKSIÄ

- Onko LKH kansalais- vai poliittinen liike?
- Ketkä saavat ryhmässä puhua ja mistä?
- Keitä ryhmä edustaa ja keitä ei?
- Miten ryhmä vaikuttaa kaupunkisuunnitteluun ja paljonko sillä on vaikutusvaltaa?
- Onko yksi kansalaisryhmä vallannut kaupunkisuunnittelua koskevan kansalaiskeskustelun ?
- Onko ryhmä liian voimakkaan ideologinen keskustelualustaksi?

TERVETULOA MUKAAN!

www.kaupunkiaktivismi.wordpress.com

www.facebook.com/groups/kaupunkiaktivismi

[#kaupunkiaktivismi](https://twitter.com/kaupunkiaktivismi)

Pasi Mäenpää

Etunimi.sukunimi@helsinki.fi

Maija Faehnle

Etunimi.sukunimi@ymparisto.fi

KAUPUNKIAKTIVISMI

Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana -hankkeen foorumi

ETUSIVU / HANKE / TAUSTAA / MATERIAALEJA / AKTIVISMEJA / KÄSITTEITÄ / ILMIANNA AKTIVISMI! /

ILMIANNA TOTEUTUMATON AKTIVISMI! / OTA YHTEYTTÄ / IN ENGLISH